

Het aangedane onrecht en de wond van uw broeder. Levenslessen.

*'De mensen komen er gemakkelijk toe iemand onrecht aan te doen, maar ze komen er moeilijk toe eendracht te zoeken. Vraag, zo zegt de een, vergiffenis van hem die u gekwetst hebt, van hem die u beledigd hebt. Maar de ander antwoordt: ik zal mij niet vernederen. Luister dan naar God, als u uw broeder minacht: 'Die zichzelf vernedert, zal verhoogd worden'(Luk.14:11). Wilt u, die gevallen bent, u niet vernederen? Er is een groot onderscheid tussen iemand die zich vernedert en iemand die terneerligt. Reeds ligt u terneer, en wilt u zich niet vernederen? Terecht zou u gezegd hebben: ik wil niet afdalen, indien u niet had willen neerstorten. Dit moet dus doen degene die onrecht gedaan heeft. Maar die het geleden heeft, wat moet die doen? 'Indien uw broeder tegen u gezondigd heeft, ga heen en bestraf hem tussen u en hem alleen, (Matth.18:15). Als u dat veronachtzaamt, bent u de slechtste. Hij heeft het onrecht gedaan en door het te doen zichzelf met een zware wond getroffen; schat u de wond van uw broeder gering? U ziet hem te gronde gaan of reeds verloren, en veronachtzaamt u dat? Slechter bent u door te zwijgen dan hij was door te schelden. Wanneer dus iemand tegen ons zondigt, laat ons dan grote zorg hebben, niet voor ons; want roemvol is het onrecht te vergeten. Vergeet dan het aangedane onrecht, maar vergeet niet de wond van uw broeder. Wanneer u hem verbeterd hebt en met hem verzoend bent, hebt u hem ontbonden op de aarde. Wanneer u hem ontbonden hebt op de aarde, zal hij ook ontbonden zijn in de hemel. Veel verricht u, niet voor uzelf, maar voor hem; want veel schade heeft hij toegebracht, niet aan u, maar aan zichzelf.'*¹Augustinus leert ons hier een aantal belangrijke lessen hoe we hebben om te gaan met aangedaan onrecht en de wonden die beiden hierbij oplopen.

Augustinus geeft in dit gedeelte van zijn overdenking, zowel degene die onrecht is aangedaan als degene die het onrecht deed en zware verantwoordelijkheid. Augustinus haalt hier namelijk de woorden van Jezus aan uit het evangelie naar Mattheüs: 'Indien uw broeder tegen u gezondigd heeft, ga heen en bestraf hem tussen u en hem alleen.' (Matth.18:15)

Laten we ten eerste de aandacht vestigen op het woordje 'broeder' uit onze tekst. 'Indien uw broeder..' Er staat niet: 'uw naaste' of 'die ander'. Het blijft uw broeder, uw broer. Uw medemens. Dus niet op de wijze reageren zoals de wetgeleerde dat deed, toen Jezus hem de gelijkenis van de Barmhartige Samaritaan vertelde: Lucas 10:7.'En hij zei: Degene die hem barmhartigheid bewezen heeft. Jezus zei tegen hem: Ga heen en doet u evenzo.' Afstandelijker kan het niet; 'Degene die hem barmhartigheid bewezen heeft.' Die Samaritaan is echt mijn naaste niet! En zeker mijn broeder niet! Beschouwen wij de ander, ongeacht zijn afkomst, huidskleur en status, als onze naaste, onze broeder of zuster? Dat is de eerste belangrijke les die Augustinus ons voor houdt!

Laten we ten tweede de aandacht vestigen op het laatste gedeelte uit deze tekst: '..ga heen en bestraf hem tussen u en hem alleen.' Tussen u en hem alleen! Dus niet direct wereldkundig maken wat u is aangedaan en dat breed uitstallen voor andere mensen. 'Hoor eens wat mij allemaal is aangedaan!' 'Hoor eens hoe slecht die ander is geweest!' Nee; 'tussen u en hem alleen.' Eerst dus samen eruit zien te komen. Samen uitpraten. Samen proberen tot een oplossing te komen. Onder vier ogen dus. Vertellen wat dit onrecht met u heeft gedaan. Wat u raakte, kwetste en pijn deed. Dat is de tweede belangrijke les die Augustinus ons voor houdt!

'Ga heen en bestraf hem.' We mogen hem dus de waarheid aanzeggen. Maar wel in liefde uiteraard aanzeggen. Luther zei ooit: 'Naast de roede de appel.' Dat is de derde les die Augustinus ons voor houdt. 'Hij heeft het onrecht gedaan en door het te doen zichzelf met een zware wond getroffen; schat u de wond van uw broeder gering?' Daarom moeten wij naar die ander toe. Want ook hij heeft zichzelf verwondt. Hier ligt een taak voor degene die onrecht aangedaan is. Hoor maar wat Augustinus zegt: 'Als u dat veronachtzaamt, bent u de slechtste. Hij heeft het onrecht gedaan en door het te doen zichzelf met

---

¹ Rust in God. Woorden van Augustinus. Blz. 35-37. Serm. LXXXII, 6, 7.

een zware wond getroffen; schat u de wond van uw broeder gering? U ziet hem te gronde gaan of reeds verloren, en veronachtzaamt u dat? Slechter bent u door te zwijgen dan hij was door te schelden.' Dus naar hem toe, en hem bestraffen onder vier ogen. Hier mogen we dus niet zwijgen en het onrecht alleen met anderen delen, en de gevallen laten liggen met zijn wond en verlorenheid. U bent slechter dan de veroorzaker als u het erbij laat zitten. De derde les van Augustinus is het oproepen tot bewogenheid, zorgzaamheid en betrokkenheid. Hij doet een appel op onze verantwoordelijkheid. Sta op en ga naar de ander die ook een wond heeft.

De vierde les die Augustinus ons voor houdt is de volgende: *'laat ons dan grote zorg hebben, niet voor ons; want roemvol is het onrecht te vergeten. Vergeet dan het aangedane onrecht, maar vergeet niet de wond van uw broeder.'* Vergeet je eigen onrecht zodra je hem of haar bestraft hebt. Spreek je pijn en gekwetstheid naar de ander uit. Vergeet het daarna: *'want roemvol is het onrecht te vergeten.'* Nu alle aandacht voor de wond van de veroorzaker. Want de ander heeft een zware schuld op zich geladen. *'Wanneer u hem verbeterd hebt en met hem verzoend bent, hebt u hem ontbonden op de aarde. Wanneer u hem ontbonden hebt op de aarde, zal hij ook ontbonden zijn in de hemel.'* Drie woorden vallen hier direct op: 'verbeteren', 'verzoenen' en 'ontbinden'. De bestraffing onder vier ogen heeft een opvoedkundig aspect om de ander de kans te geven zich te beteren. Laat ook duidelijk merken na dat het aangedane onrecht is uitgesproken, er zand overheen gaat en u zich verzoend met uw broeder of zuster. Zodra voldaan is aan verbeteren en verzoenen, is ontbinden een feit. De ander is losgemaakt, bevrijdt van de zware schuld en last. Hij kan op de aarde weer vrijuit gaan, ontdaan van zijn last. Een schone lei. Want hij zal ook ontbonden zijn in de hemel. Het een is een gevolg van het ander. Hemel en aarde zijn dus onlosmakelijk met elkaar verbonden. Dit is de vierde les van Augustinus.

De vijfde les die Augustinus ons voor houdt is de volgende: *'Veel verricht u, niet voor uzelf, maar voor hem; want veel schade heeft hij toegebracht, niet aan u, maar aan zichzelf.'* Na het uitspreken van het aangedane onrecht, komt er ruimte vrij voor de ander. Voor de wond en de schuld van de ander. En onderschat deze opdracht niet zegt Augustinus. *'Veel verricht u, niet voor uzelf, maar voor hem.'* U bewijst de ander een zeer belangrijke dienst. U hebt hem namelijk ontbonden. Zowel op de aarde als in de hemel. Wat een opdracht! U hebt de schade die hij heeft opgelopen, weg genomen. Herstel. De deuken eruit gehaald. De plooiën gladgestreken. Dus hier geen kwaad met kwaad vergelden. Maar, zorgzaamheid, de ruimte geven om te verbeteren. Ruimte voor verzoening. Voorwaarden voor ontbinden. Een nieuw begin maken. Uw broeder of zuster weer opnemen. De vijfde les van Augustinus.

Schelden met schelden beantwoorden? Slaan met slaan beantwoorden? Onrecht met onrecht beantwoorden? Dood met dood beantwoorden? Nee! Geen veroordelen. Geen kwaad met kwaad vergelden. Maar ruimte scheppen voor losmaken. Gemakkelijk? Nee, laten we er niet gering over denken. In sommige situaties is het ongelooflijk moeilijk om het aangedane onrecht te vergeven. Soms heeft het tijd nodig. Veel tijd! Maar wat werkt het bevrijdend en helend en vernieuwend als het lukt. Als er ruimte en tijd komt om elkaar weer onder ogen te komen. Om ruimte te geven aan pijn. Om te verzoenen. Om te ontbinden. En weer samen verder te kunnen. Vijf belangrijke lessen van Augustinus en van Jezus Christus. De Grote Verzoener van zonden. De Heelmaker. De Bevrijder. De Grote Verloeskundige. Hij geeft ons het voorbeeld ter navolging.

Sjors van der Kraan
Gastdocent VO/MBO/HBO
Bond tegen vloeken - KlasseTaal